

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії У Ці, 1990 року народження, громадянка Китаю, освіта вища: закінчила у 2018 році Санкт-Петербурзький політехнічний університет Петра Великого – програму магістратури за напрямом підготовки «Економіка», у 2021 році вступила до аспірантури Західноукраїнського національного університету та успішно виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Міжнародні економічні відносини» за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини.

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 58.082.083 створена згідно наказу ректора Західноукраїнського національного університету № 522 від 27.08.2025 року на підставі рішення Вченої ради Західноукраїнського національного університету (протокол № 9 від 27.08.2025 року) у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Роман ЗВАРИЧ, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету.

Рецензентів –

Григорій МОНАСТИРСЬКИЙ, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету;

Аліна ЖУКОВСЬКА, докторка економічних наук, доцентка, професорка кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету.

Офіційних опонентів –

Ілля ХАДЖИНОВ, доктор економічних наук, професор, ректор Донецького національного університету імені Василя Стуса;
Олена БУЛАТОВА, докторка економічних наук, професорка, професорка кафедри міжнародних фінансів Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

на засіданні 15 жовтня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії У Ці з галузі знань 29 – Міжнародні відносини за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини на підставі публічного захисту дисертації «Економічна нерівність КНР як імператив формування соціальної стратифікації населення».

Дисертацію виконано в Західноукраїнському національному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль.

Науковий керівник Вікторія ГОМОТЮК, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису з дотриманням вимог «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та вимогам наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017 р. (зі змінами від 31.05.2019 р.).

Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі розробки та пропозиції, викладені в дисертації, зроблені автором особисто. З метою забезпечення достовірності та обґрунтованості одержаних результатів дисертаційної роботи було застосовано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Дисертаційна робота виконана англійською мовою.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у комплексному теоретико-методологічному обґрунтуванні економічної нерівності та соціальної стратифікації населення КНР, розробці концептуальної моделі зменшення економічної нерівності, удосконаленні механізму інклюзивного економічного розвитку та формуванні дорожньої карти стратегічних реформ, спрямованих на зниження соціально-економічної стратифікації китайського суспільства.

Наукові результати, що характеризують новизну проведеного дослідження полягають у такому:

вперше:

- запропоновано концептуальну модель перерозподілу доходів, інклюзивного зростання та регіонального балансу для КНР; яка перерозподіляє доходи за допомогою вертикальних інструментів та горизонтальних трансфертів; забезпечує інклюзивне зростання через доступ до зайнятості, людського капіталу, інклюзивної інфраструктури, підтримку підприємництва, інновацій та зеленої економіки; забезпечує регіональний баланс через механізми фіскального вирівнювання, програми регіонального розвитку, інфраструктуру зв'язку, розвиток місцевого потенціалу та місцеві інтервенції; та забезпечує збільшення місцевих доходів та доступ до послуг, зменшення нерівності (місто-село; регіональна), посилення фіскальної спроможності та легітимності, а також стійку, справедливую динаміку зростання;

удосконалено:

- механізм інклюзивного економічного розвитку в КНР, який включає інструменти для зміцнення систем соціального захисту та цільові програми соціального забезпечення, що в поєднанні з інструментами для підвищення прогресивності податкової системи відкривають шляхи для розширення доступу до якісної освіти та професійної підготовки та зосереджені на інституційній реформі системи Хукоу для зменшення розриву між містом і сільською місцевістю та розширення участі вразливих груп в економічній діяльності;

- дорожню карту стратегічних реформ для зменшення стратифікації в китайському суспільстві, яка охоплює короткострокові, середньострокові та довгострокові політичні пріоритети з метою координації регіональної політики та міжпровінційного вирівнювання ресурсів, що включає цифрову трансформацію та розумне управління для покращення надання послуг, містить систему моніторингу та оцінки ініціатив проти нерівності, спрямовану на міжнародну співпрацю та адаптацію передового досвіду у сфері зменшення нерівності;

- методику оцінки державної політики та інституційних відповідей на економічну нерівність; проведено кластерний аналіз економічної нерівності в різних країнах, використовуючи такі показники, як співвідношення податків до ВВП, структура доходів та соціальні витрати, що позиціонує Китай серед країн з помірною нерівністю поряд із США, Мексикою та Туреччиною; проведено регресійний аналіз зростання ВВП за індексом Джині, який виявив помірну негативну кореляцію, згідно з якою вище зростання має тенденцію до зменшення нерівності, але не вирішально; проведено порівняльний аналіз кризових заходів та впливу нерівності, підкреслено, що самого лише зростання недостатньо для забезпечення справедливості, натомість проактивні перерозподільні заходи є важливими для досягнення інклюзивного розвитку та подолання довгострокових структурних диспропорцій; встановлено, що КНР значною мірою покладається на оподаткування на основі споживання, насамперед ПДВ, та значні внески на соціальне забезпечення, які фінансують масштабну інфраструктуру та цільові соціальні програми, але ця система менш перерозподільна, ніж моделі держави загального добробуту в розвинених економіках;

набули подальшого розвитку:

- дослідження динаміки та структури нерівності доходів і багатства в КНР, зокрема перетворення Китаю з аграрної економіки на глобальний промисловий та технологічний центр у поєднанні зі стійкими відмінностями між регіонами, міськими та сільськими районами, професіями, рівнем освіти та статтю; оцінено програми скорочення бідності та їх вплив на

нерівність у КНР, включаючи стратегію “Go West”, програму “New Socialist Chelsea” та порядок денний “Common Prosperity”, спрямовані на пом’якшення соціально-економічних дисбалансів;

- дослідження емпіричних показників та тенденцій соціальної стратифікації китайського суспільства; простежено еволюцію соціальної структури від політично визначених категорій у маоїстському Китаї до економічно обґрунтованих страт після реформ Ден Сяопіна; встановлено соціально-економічні характеристики та тенденції, зокрема доступ до освіти, медичних послуг та житла для соціальних страт у КНР; доведено, що китайське суспільство характеризується елітами, зростаючим середнім класом та вразливими нижчими групами, такими як мігранти та працівники неформального сектору; та встановлено, що середній клас став рушійною силою зростання, зумовленого споживанням, але залишається дуже залежним від майнового багатства та схильним до коливань ринку;

- концептуальні та методологічні підходи до вивчення економічної нерівності, зокрема типологія економічної нерівності, включаючи нерівність у доходах, багатстві, можливостях, регіональну, глобальну, міжпоколіннєву, гендерну та соціально-групову нерівність; аналіз ключових економічних теорій, що пояснюють походження та збереження нерівності; дослідження показників та індексів для вимірювання нерівності як основних інструментів для емпіричних досліджень;

- теоретичні підходи до соціальної стратифікації в контексті економічної нерівності; встановлено причинно-наслідкові механізми, що пов’язують економічну нерівність та стратифікацію: доступ до освіти, сегментація ринку праці, просторова сегрегація, політична влада, культурне відтворення та нерівність у сфері охорони здоров’я; досліджено соціальну мобільність та бар’єри для висхідного руху в стратифікованих суспільствах, спричинені структурними та культурними факторами;

- інституційні та структурні детермінанти нерівності в КНР; оцінено роль глобалізації та реконфігурації китайської стратифікації, зокрема вплив глобалізації та технологічних змін на економічний динамізм та поглиблення стратифікації через створення нових форм виключення; описано регіональні диспропорції та урядову політику «збалансованого розвитку» в КНР, зокрема проаналізовано нерівність за кількома вимірами – секторальним, регіональним та соціально-демографічним.

Зміст дисертаційної роботи відповідає темі дослідження та спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини». Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що основні теоретичні положення дослідження економічної нерівності, соціальної стратифікації населення та шляхів коригування політики зменшення економічної нерівності в КНР можуть бути використані в практичній діяльності державних органів, місцевого самоврядування та в подальших наукових розробках.

Дисертаційна робота є складовою наукових досліджень Західноукраїнського національного університету, зокрема: фундаментального наукового дослідження на тему «Концепція відновлення та зеленої реконструкції України» (номер державної реєстрації 0124U000003); реалізації міжнародного проєкту (Erasmus+ Jean Monnet Module) на тему «Європейська інклюзивна циркулярна економіка: пост-воєнний та пост-пандемічний модуль для України» (реєстраційний номер 101085640); госпдоговірного наукового дослідження на тему «Формування екологічного бренду компанії на зовнішніх ринках» (Договір № МEB-37-2024 від 25.04.2024 р.). Результати дослідження були використані логістичною компанією Yumen Shunte Logistics co., Ltd. (Довідка JUI № 22 від 08.05.2025 р.) та медіа агентством Gansu ZOSE Culture Advertising Media Co., Ltd. (Довідка JUI № 24 від 09.05.2025 р.).

Дисертація у частині структури, змісту, загального обсягу та кількості наукових публікацій, що висувається до здобувача ступеня доктора філософії, відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України та є результатом науково-дослідної роботи, що характеризується належним науково-методичним рівнем її виконання. Під час рецензування не виявлено ознак академічного плагіату та інших порушень, що могли б поставити під сумнів

самостійний характер виконаного дослідження та дотримання норм академічної доброчесності.

Кваліфікаційна робота написана діловою англійською мовою, містить анотації українською та англійською мовами, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Повний обсяг дисертаційної роботи становить 200 сторінок (у тому числі: основний текст – 172 сторінки). Робота містить 10 таблиць, 23 рисунки, список використаних джерел налічує 194 найменування, 2 додатки розміщено на 4 сторінках.

Здобувачка має 8 наукових публікацій за темою дисертації, з них: 3 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття в іноземному науковому періодичному виданні, 4 публікацій – у збірниках науково-практичних конференцій, у тому числі:

– статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини:

1. Wu Qi. China's socio-economic transformation and economic inequality in the era of modern technologies. *Інноваційна економіка*. 2025. Вип. 1. С. 67-75. URL: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2025.1.8> (0,86 д.а.).

2. Wu Qi. Empirical analysis of economic inequality in China. *International Scientific Journal "Internauka". Series: "Economic Sciences"*. Volume 4. 2025. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-4-10862> (0,65 д.а.).

3. Wu Qi. The digital divide as a new layer of social stratification in china's innovation economy. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-98> (0,44 д.а.).

– статті в іноземних періодичних виданнях:

4. Wu Qi. The dynamics of disparity: Unraveling the population-driven economic inequality in China. *Journal of higher education research*. 2024. Issue 1, pp. 20-22. URL: <https://doi.org/10.32629/jher.v5i1.2122> (0,2 д.а.).

– статті, які засвідчують апробацію матеріалів конференції:

5. Wu Qi. Nature of economic inequality as an imperative for the formation of social stratification of the population. *Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації: матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених*. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. С. 35-36. (0,1 д.а.).

6. Wu Qi. The socio-economic inequality in China: analysis of trends. *Innovative processes of economic and socio-cultural development: domestic and foreign experience: proceedings of the XVII International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students*. Ternopil: WUNU, 2024. P. 119-120. (0,1 д.а.).

7. Wu Qi. Wealth Inequality in China. *Innovative processes of economic and socio-cultural development: domestic and foreign experience: proceedings of the XVIII International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students*. Ternopil: WUNU, 2025. P. 132-134. (0,18 д.а.).

8. Wu Qi. Economic inequality of the PRC. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародна економіка в умовах кліматичних змін: глобальні виклики». Тернопіль: ЗУНУ, 2025. С. 188-189. (0,1 д.а.).

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Голова ради: **Роман ЗВАРИЧ**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету. Без зауважень.

Рецензент: **Григорій МОНАСТИРСЬКИЙ**, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету. Зауваження:

1) дослідження інституційних детермінант нерівності в КНР (с. 47-50) виділяє ефективність системи «Хукоу», проте оцінка її еволюції після реформ 2014 року є недостатньо глибока, а дані не зовсім якісно відображають поточні зусилля урбаністичної інтеграції. Ця

часова прогалина може упускати ефект довготривалого впливу системи на мобільність, ігноруючи локальні варіації державної політики. Таким чином, інституційний аналіз виглядає більш статичним та менш релевантним до сучасних викликів;

2) структурні детермінанти нерівності в КНР (с. 55-63) добре артикульовані, проте аналіз недостатньо інтегрує такі екологічні фактори, як кліматично спричинені диспропорції ресурсів, що впливають на сільські прошарки в КНР. Ця прогалина зменшує цілісний погляд на структурний вплив, особливо це актуально з огляду на вразливість Китаю до екологічних викликів. Отримані висновки від аналізу могли б показати ці взаємозв'язки та посилити фундаментальні аргументи автора.

Рецензент: **Аліна ЖУКОВСЬКА**, докторка економічних наук, доцентка, професорка кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету. Зауваження:

1) внутрішня та зовнішня міграція розглянута як чинник соціальної мобільності та джерело нових диспропорцій, проте висновки зроблені фрагментарно, без глибокого аналізу її впливу на регіональні дисбаланси. Також, недостатньо детально висвітлені гендерні відмінності в доступі до освіти, ринку праці та соціальних гарантій, попри їх вагомий роль у формуванні стратифікації;

2) здобувачка напрацювала дорожню карту стратегічних реформ для зменшення стратифікації в китайському суспільстві, в якій багаторівнева часова шкала узгоджена з національними планами та є стратегічною, проте механізм залучення стейкхолдерів для виконання реформ визначено нечітко. Окрім цього, недостатньо досліджено вплив ініціативи «Один пояс, один шлях» на нерівність населення в рамках міжнародної співпраці Китаю.

Опонент: **Ілля ХАДЖИНОВ**, доктор економічних наук, професор, ректор Донецького національного університету імені Василя Стуса. Зауваження:

1) досліджуючи концептуальні та методологічні підходи до вивчення економічної нерівності (с. 12-15), автор дає загальний концептуальний огляд, не враховуючи останні досягнення в інтерсекціональному аналізі, зокрема інтеграції раси та етнічності, статусу мігрантів, що специфічні для різних верств населення КНР. Це обмежує аналіз складних ефектів множинних вимірів нерівності та спрощує розуміння їхньої взаємодії у формуванні соціальних ієрархій. Внаслідок цього методологічний інструментарій є дещо обмежений при аналізі унікального мультикультурного контексту Китаю;

2) здобувач напрацював та деталізований механізм інклюзивного економічного розвитку КНР (с. 132-140), однак недостатньо врахував ризики технологічного безробіття від впровадження ШІ на ринках праці КНР. Даний недолік дещо послаблює стійкість механізму, оскільки швидка цифровізація витісняє вразливих робітників, а стратегій пом'якшення технологічно-спричинених зрушень зміцнила б їх позицію.

Опонент: **Олена БУЛАТОВА**, докторка економічних наук, професорка, професорка кафедри міжнародних фінансів Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Зауваження:

1) в роботі ефективно представлено статистичний аналіз розривів доходів між східними-західними регіонами та міськими-сільськими верствами населення, проте дослідження не розглядає проблеми ендогенності в цих диспропорціях, таких як зворотна причинність від міграції до регіонального зростання. Ця методологічна прогалина може впливати на якість інтерпретації державних стратегій (наприклад, "Go West"). Метод інструментальних змінних, зокрема оцінка причинно-наслідкових зв'язків, могла б покращити якість цієї інтерпретації;

2) здобувач напрацював дорожню карту стратегічних реформ для зменшення стратифікації в китайському суспільстві, що охоплює коротко-, середньо- та довгострокові пріоритети, які узгоджені з 14-ю п'ятирічкою тобто з розвитком науки і технологій для забезпечення «спільного процвітання» населення, проте вона недостатньо оцінює ризики кібербезпеки у забезпеченні цільової допомоги вразливим групам. Зокрема, упущено потенційні цифрові розриви, що посилюють соціальну стратифікацію. Інтегрована оцінка цих ризиків збалансувала б запропоновану дорожню карту.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради,

«Утрималися» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує У Ці ступінь доктора філософії з галузі знань 29 – Міжнародні відносини за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Роман ЗВАРИЧ